

Förslag till svar på kommunalförbundets frågor från samrådet inför upphandling av bland annat sjukresor med taxi i Västernorrland

Den 4 april 2023 anordnade kommunalförbundet ett samråd inför upphandling (SiU) med länets kommuner och regionen. Vid SiU:n visades en presentation där förbundet ställde följande frågor och helst önskar besvarade senast 5 maj 2023.

Vilka synpunkter har ni beträffande beslutsprocess och tidplan?

Region Västernorrland gör ingen annan bedömning än den förbundet gör.

Vilka synpunkter har ni beträffande mål för upphandling och avtal?

Mål för den allmänna och särskilda kollektivtrafiken är ibland olika, inte minst avseende sjukresor som till skillnad från färdtjänst inte är en transportlösning. Sjukresor ska i första hand utföras med den allmänna och linjelagda kollektivtrafiken och endast i undantagsfall utföras med taxi, när särskilda behov föreligger. Ett tydligt mål för regionen är att en större andel av sjukresorna utförs med den allmänna buss- och tågtrafiken.

Vidare är andelen sjukresor med buss och tåg avhängig exempelvis tillgängligheten till information om linjer, tillgängligheten i fordonen, tidtabeller, hur man löser färdbevis med mera.

Det är också önskvärt att utveckla andra och digitala sätt att erbjuda sjukresor med buss och tåg i högre utsträckning än tidigare.

Det är rimligt att försöka formulera underlagen så att förekomsten och effekterna av okända risker är så låg och transparent som möjligt för de presumtiva anbudslämnarna för att minska omfattningen av så kallade riskpremier i anbuden.

Att alla resenärer ska känna sig trygga i kollektivtrafiken är en empatisk målsättning, om än svår att infria. Det kanske kan formuleras att alla resenärsgupper ska erbjudas förutsättningar

för att kunna känna sig trygga i kollektivtrafiken, i likhet med hur de andra målen är formulerade?

Vidare instämmer regionen med förbundets bedömning, att det vore en styrka att renodla de olika avtalstyperna, exempelvis avseende skolskjuts från området särskilda persontransporter.

Vilka synpunkter har ni beträffande indelning i trafikområden och trafikuppdrag?

Region Västernorrland har inga särskilda inspel eller synpunkter kring indelningen i trafikområden eller hur uppdragen paketeras. Med sagt är det viktigt att säkerställa hållbara avtal för de så kallade sjukreselinjerna där samordningsgraden och servicen är hög samtidigt som de genomsnittliga kostnaderna per resa är låga.

Vi önskar ta del av statistik och eventuellt andra underlag kring linjen mellan Ånge-Sundsvall och eventuellt möten kring linjens framtid, då vi uppfattat att förbundet bedömer att resandeunderlaget har vikit för kraftig under senare år.

Vilka synpunkter har ni beträffande miljökrav?

Det är viktigt att förbundet försöker räkna in flertalet eventuella vinster och kostnader samt för- och nackdelar med att behålla eller att övergå till annan fordonsteknik och drivmedel, exempel HVO100, diesel, el med flera. I tillägg har Region Västernorrland samma ambitioner och målsättningar som länet i övrigt, att skadliga utsläpp av exempelvis partiklar, koldioxid och annan negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat begränsas i så hög utsträckning som är möjligt med hänsyn till övriga mål som tillgänglighet, ekonomi med flera.

Vilka synpunkter har ni beträffande affärsmodell och utvärdering?

Vi tar gärna del av förbundets analyser och utvärderingar på övergripande nivå, i det fall de är mer långtgående än vad som framgår av det presentationsmaterial som visades i Sundsvall 4 april.

Vi upplevde från håll att tidigare upphandlingsmodell med fasta priser för exempelvis startavgift, påstigande passagerare och bärhjälp samt att anbudslämnarna bara kunde konkurrera med kilometerpris var bra. Vi har dock ingen möjlighet att utvärdera det avtalet i detalj och än mindre möjlighet att jämföra med tidigare, innevarande eller tänkta modeller. Indirekt förstår vi det som att den tidigare modellen hade brister och att den kan vara svår för utomstående att räkna på eller att bedöma riskerna i. Med det sagt har Region Västernorrland ingen särskild preferens eller specifika önskemål att framföra mer än de uppenbara, att förhoppningen är att anbudsfrågan ska locka stort intresse från seriösa aktörer med kapacitet att utföra uppdraget på ett bra sätt och i linje med framtida överenskommelser och avtal.

Övriga synpunkter?

Det vore såväl önskvärt som en styrka för länet om Sundsvalls kommun skulle besluta omfattas av den planerade upphandlingen

Region Västernorrland prioriterar och eftersträvar samverkan och samordning i så hög utsträckning som möjligt i de flesta, för att inte säga alla sammanhang. Det är således önskvärt att aktivt bjuda in Sundsvalls kommun, vilka också deltog på SiU i Sundsvall 4 april, att omfattas av förbundets gemensamma upphandling av taxitjänster. Effekterna av att Sundsvalls kommun valt att stå utanför den länsgemensamma upphandlingen bedöms ha medfört negativa konsekvenser, ytterst för länets invånare. Omvänt bedömer Region Västernorrland att Sundsvalls kommun och länet som helhet skulle gynnas av att de ingår i den gemensamma upphandlingen. Det är givetvis upp till kommunen i fråga att avgöra enskilt men är en tydlig preferens från Region Västernorrland.

Fordonsmix och drivmedelstyper bör avgöras på övergripande och regional nivå

Region Västernorrland tycker det är positivt att mer än hälften av de cirka 100 fordonen som omfattas av innevarande avtal är så kallade specialfordon, med fler platser, fler möjligheter att ta ombord rullstolar och andra hjälpmedel. Det är eftersträvarsvärt att andelen specialfordon är så hög som möjligt. Då regionen och länets kommuner delar samma fordonsresurser har vi samtidigt förståelse för att det finns andra behov och avstår därför från att ange ett exakt antal specialfordon eller dess specifika utformning. Detsamma gäller drivmedelstyper. Vi bedömer det vara viktigt att ta ett samlat regionalt grepp över hur fordonsflottan ska vara uppbyggd med hänsyn till vilka förutsättningar som råder och kan råda under avtalstiden. I tillägg behöver också långväga transporter mot exempelvis Stockholm, Umeå, Östersund med flera vägas in i den samlade bedömningen.

Det är önskvärt att upphandlingen omfattar bärhjälp även av mycket tunga personer

Ibland uppstår behov att lyfta särskilt tunga personer i samband med sjukresor och färdtjänst. Antalet fall under ett år är få men tar många resurser i förfogande och patienten eller resenären riskerar att komma i kläm. Region Västernorrland har under längre tid framfört önskemål om att förbundet tecknar ett länsomfattande avtal med en eller flera aktörer, då i alla fall regionen inte har någon egen disponibel kapacitet att utföra enstaka bäruppdrag i hela länets geografi. Vid SiU den 4 april gav förbundet uttryck för att det kan bli svårt eller att det helt enkelt inte kommer gå att teckna ett sådant avtal då de få och tänkbara aktörerna eller leverantörerna (exempelvis räddningstjänsten) varit avvaktande eller avstått från att ingå avtal om bärhjälp. Det är och vore olyckligt om inte denna tjänst gick att avtala om inom befintligt eller kommande avtal.

Det är önskvärt att perspektiven beredskap och civilförsvär vägs in i upphandlingen
Samhällets arbete med beredskap och civilförsvär är prioriterat och pågår för fullt i Västernorrland. Om möjligt önskar regionen att förbundet säkerställer tillgång till tjänsterna och fordonen även vid eventuell störning, kris eller krig samt att klausuler i stil med force majeure helst inte omfattar dessa områden. Mot bakgrund av effekterna från covid-19 kanske det också finns skäl och anledning att försäkras sig om i vilken omfattning och utsträckning fordon och förare kan vara tillgängliga med mera.

Det finns i flera fall begränsad tillgång till kollektivtrafik i länets mindre befolkade delar som vore fördelaktigt att beakta vid utformningen av sjukresor med taxi

Region Västernorrland erbjuder kostnadsfria sjukresor med kollektivtrafik till länets samtliga invånare. Utbudet av kollektivtrafik som dessutom ansluter till och från hälso- och sjukvård samt tandvård är dock mer tillgängliga i vissa delar av länet än andra. Exempelvis införandet av sjukreselinjer har åtminstone delvis ökat tillgången till flera färdsätt för personer som tidigare haft en mer begränsad tillgänglighet, inte minst för boende i landsbygdsområden. Att utforma sjukreselinjerna på ett sådant sätt att exempelvis lediga platser kan nyttjas är en styrka, varför det också är önskvärt att så många sjukreselinjer som möjligt upprätthålls samt, om möjligt, att nya linjer startas upp.

Förslag till intern beredning på Region Västernorrland

Kommunalförbundet önskar återkoppling och beslut från Region Västernorrland i två steg, först önskar förbundet informell återkoppling på sina frågor senast 5 maj, samt att man i nästa steg önskar ett formellt beslut från regionen om att överlåta befogenheter till förbundet att upphandla taxitjänster för regionens räkning innan sommaren 2023.

Förslag till återkoppling om förbundets frågor

- Intern avstämning om sjukresor 19 april
- Avstämning och förankring med nämndens ordförande i april
- Skicka kommentarer till kommunalförbundet senast 5 maj 2023

Förslag till beredning av ärende om överlåtelse av befogenheter att upphandla taxitjänster

Förslag till beredning:

- Intern avstämning den 19 april
- Inlämning av underlag senast den 11 maj
- Regionala utvecklingsutskottet den 1 juni
- Regionala utvecklingsnämnden den 14 juni